

Bożena Bednarek-Michalska
koordynator projektu

Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa

Projekt wdrożeniowy na lata 2003-2006
sporządzony do wniosku o przyznanie środków z Europejskiego
Funduszu Rozwoju Regionalnego

Toruń 2004

Dane o instytucji:

Projektodawca: Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Biblioteka Główna UMK, Toruń oraz Konsorcjum Bibliotek Naukowych Regionu Kujawsko-Pomorskiego - Konsorcjum nie ma osobowości prawnej.

NAZWA I ADRESY UCZELNI: Uniwersytet Mikołaja Kopernika, uczelnia państwowa, ul. Gagarina 11, 87-100 Toruń tel. centr.: 611-40-10, fax: +48 (56) 654-29-48, 654-29-44, e-mail: www.uni.torun.pl, NIP: 879-017-72-91, Regon: 000001324

Potencjał uczelni i bibliotek:

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu jest największą uczelnią na terenie Polski Północnej zarówno pod względem potencjału naukowego jak i liczby oferowanych kierunków i form kształcenia oraz liczby studentów i absolwentów. Wśród ponad 1400 pracowników naukowo-dydaktycznych jest prawie 400 ze stopniem doktora habilitowanego, spośród których prawie 200 posiada z tytuł naukowy profesora.

Toruńscy uczeni wyjeżdżają na staże naukowe, wykłady, konferencje i badania do wielu krajów świata; rocznie jest blisko 1200 takich podróży. Jednocześnie co roku odwiedza uczelnię około 400 naukowców zagranicznych z różnych krajów i kontynentów. Coraz bardziej znaczącą płaszczyzną współpracy stają się redagowane na UMK, a wydawane często wspólnie z partnerami zagranicznymi, czasopisma naukowe o charakterze międzynarodowym. Corocznie na UMK organizowanych jest ponad 50 międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych.

Na 11 wydziałach uniwersytet oferuje 35 kierunków kształcenia i blisko 60 specjalności, w tym unikalne kierunki i specjalności na Wydziale Sztuk Pięknych, a także międzywydziałowe interdyscyplinarne studia o profilu humanistycznym i matematyczno-przyrodniczym. Prowadzi też ponad 50 rodzajów studiów podyplomowych oraz 13 doktoranckich. 15 kierunków studiów uzyskało już certyfikaty PKA potwierdzające wysoką jakość kształcenia na UMK. Uczelnia kształci łącznie prawie 34 tys. studentów. Obecnie Uczelnia posiada ponad 70 budynków; znaczna część z nich usytuowana jest na terenie "campusu akademickiego" na Bielanych. W roku 2004 UMK przyłączyło do siebie Akademię Medyczną z Bydgoszczy jako Collegium Medicum i zwiększyło swój potencjał znacząco.

UMK utrzymuje kontakty z wieloma uczelniami i ośrodkami naukowymi w świecie. Ich podstawą są zarówno indywidualne relacje naukowe, jak też umowy o bezpośredniej współpracy z ponad 40 uczelniami zagranicznymi i instytucjami międzynarodowymi, m. in. z Austrii, Czech, Francji, Hiszpanii, Holandii, Łotwy, Niemiec, Rosji, USA, Wielkiej Brytanii i Włoch. UMK od wielu lat bierze udział w projektach w ramach różnych programów Unii Europejskiej, jak: TEMPUS, SOCRATES, LEONARDO da VINCI oraz w programach badawczych, m.in. w IV, V i VI Programach Ramowych. W ramach programu Socrates wysyłamy na studia zagraniczne ok. 200 studentów rocznie.

Uniwersytet posiada nowoczesną sieć informacyjno-biblioteczną, składającą się z Biblioteki Głównej i 22 bibliotek specjalistycznych. Biblioteki są skomputeryzowane, dysponują nowoczesnym amerykańskim systemem bibliotecznym HORIZON a także wykorzystują w swojej pracy najnowsze technologie informacyjne. Dostarczają bieżącej informacji naukowej z wielu dziedzin wiedzy. Sieć dysponuje ponad 2 milionami jednostek inwentarzowych, w tym: książkami, czasopismami, zbiorami specjalnymi. Daje dostęp do

kilku tysięcy czasopism elektronicznych niezbędnych nauce i kształceniu. Posiada ponad 200 osobowy personel biblioteczny.

W latach 1993-1997 Biblioteka przeprowadziła z powodzeniem komputeryzację procesów katalogowania i wypożyczeń instalując HORIZON - amerykański system biblioteczny, który pozwala nie tylko pokazywać własny zasób, ale także współpracować z ogólnopolskim projektem budowania centralnego katalogu polskich bibliotek naukowych [NUKAT](#). Katalog kartkowy od roku 1995 nie jest aktualizowany.

W chwili obecnej Biblioteka dysponuje nowoczesnymi technologiami, które ułatwiają dostęp do zasobów nie tylko własnych, ale i światowych. Na stronach www dostępne są m. in.:

- [katalog online](#),
- [KARO](#) - katalog rozproszony bibliotek polskich,
- [NUKAT](#) - katalog centralny bibliotek polskich,
- bibliografie różnego typu (np. [publikacji pracowników UMK](#)),
- [katalog czasopism elektronicznych](#),
- [bazy danych subskrybowane przez UMK](#)
- [polecane dziedzinowe zasoby internetowe](#).

Na lata 2003-2006 przygotowuje się projekty zmian, zarówno organizacyjnych jak i merytorycznych, które mają zmierzać do unowocześnienia wielu usług. Elektronika wkracza we wszystkie miejsca biblioteki i należy dążyć do jej wykorzystania w celu stworzenia nowoczesnej cyfrowej kolekcji, zaimplementowania systemu do przesyłania dokumentów cyfrowych oraz stworzenia nowych platform łatwego dostępu do kolekcji czasopism elektronicznych. Istotnym elementem będzie kształcenie personelu, który te zmiany ma wdrażać. Czytelnik powinien mieć szybki i nieograniczony dostęp do informacji - taki cel przyświeca Bibliotece.

Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu uczestniczy w wielu inicjatywach międzynarodowych, współpracując od lat z:

- [Biblioteką Uniwersytetu Wileńskiego](#),
- naukowymi i uniwersyteckimi bibliotekami niemieckimi:
  - [Universitätsbibliothek Bamberg](#),
  - [Staatsbibliothek zu Berlin](#),
  - [Universitätsbibliothek Greifswald](#),
  - [Herder-Institut Marburg](#),
  - [Bibliotheks- und Informationssystem Oldenburg](#),
  - [Universitätsbibliothek Rostock](#).
- oraz z innymi instytucjami międzynarodowymi (m.in.: [Nordost-Institut Lüneburg](#)).

PROGRAMY UNII EUROPEJSKIEJ

Biblioteka Uniwersytecka występowała jako partner w projekcie [DEDICATE \(Distance Education Information Courses Through Networks\)](#), realizowanym w ramach 4 Programu Ramowego Unii Europejskiej w latach 1998-1999. W programie TEMPUS (JEP 13105/98) pracownicy Biblioteki prowadzili kursy dla administracji publicznej z regionu na temat korzystania z zasobów internetowych oraz źródeł informacji o Unii Europejskiej i procesie integracji oraz uczestniczyli w pracach związanych z przygotowaniem polskiej wersji publikacji prof. Michaela Casey z University College Dublin: *European Information Policy and Local/Regional Government*. Ponadto, w roku 2000 [Centrum Dokumentacji Europejskiej](#) koordynowało projekt PHARE - Przez Informację do Unii Europejskiej. Jego efektem było między innymi opublikowanie przewodnika po programach unijnych: *Programy Unii Europejskiej dla Polski*, (wyd. CDE Toruń 2000). Od roku 1999 Centrum jest także punktem kontaktowym [5 i 6 Programu Ramowego UE](#).

INNE PROJEKTY MIĘDZYNARODOWE BIBLIOTEKI

Owocem wieloletniej współpracy Biblioteki z [Deutsches Polen-Institut Darmstadt](#), [Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej](#) i [Fundacją im. R. Boscha](#) jest wydana w roku 2000 czterotomowa bibliografia stosunków polsko-niemieckich *Deutsch-polnische Beziehungen in Geschichte und Gegenwart: Bibliographie 1990-1998*. Cyklicznie wydawana jest *Bibliographie der Geschichte Ost- und Westpreußen* oraz *Bibliographie der Geschichte Pommerns*, opracowana w kooperacji z Herder-Institut w Marburgu. Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej uczestniczyli w kursie internetowym dla bibliotekarzy, w ramach polsko-niemieckiego projektu [BIBWEB](#), realizowanego przez Fundację Bertelsmanna, testowali kurs, doradzali Fundacji w projekcie i zasiadają w Radzie Zarządzającej projektem. Pod koniec roku 2003 BG UMK przystąpiła do współpracy z Biblioteką Uniwersytetu Regensburgskiego w ramach projektu [Elektronische Zeitschriftenbibliothek](#) - katalog czasopism elektronicznych, który ułatwia naukowcom i studentom dostęp do 16 tys. tytułów czasopism elektronicznych.

KONSORCJUM

Z inicjatywy władz UMK i Biblioteki powstało w roku 2003 Konsorcjum Bibliotek Naukowych Regionu Kujawsko-Pomorskiego, by realizować misję szerokiej współpracy w zakresie dostarczania wiedzy i informacji społeczeństwu regionu.

Cele i zadania Konsorcjum określono następująco:

1. Celem konsorcjum jest szeroko pojęta, obecna i przyszła współpraca bibliotek, w szczególności zaś:
  - a. opracowanie wspólnej polityki dostarczania informacji naukowej w regionie na zasadach wzajemności,
  - b. przystosowanie bibliotek do wejścia do UE i współpraca w zakresie stosowania europejskich standardów bibliotecznych,
  - c. wspólne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych,
  - d. włączenie się w prace budowy sieci informacyjnej regionu,
  - e. wdrażanie nowoczesnych technologii informacyjnych,
  - f. współpraca w zakresie komputeryzacji procesów bibliotecznych,

- g. koordynacja zakupu czasopism elektronicznych i baz danych,
- h. opracowanie systemu elektronicznego przesyłania dokumentów,
- i. wspólne budowanie zasobów cyfrowych (biblioteki wirtualne),
- j. tworzenie regionalnych pracowni digitalizacji,
- k. organizowanie wspólnych konferencji, seminariów i szkoleń dla bibliotekarzy,
- l. wzajemna promocja bibliotek w regionie,
- m. udział w bibliotecznych projektach ogólnopolskich i europejskich.

POTENCJAŁ Bibliotek Naukowych Regionu Kujawsko-Pomorskiego

1. Biblioteki państwowych uczelni wyższych regionu kujawsko-pomorskiego dysponują wspólnie wielkim potencjałem rozwojowym, który wspiera naukę i edukację, a także odgrywa wielką rolę kulturotwórczą. Inicjując nowe przedsięwzięcia oraz wpisując się w ogólną politykę Europy i Polski w zakresie budowania społeczeństwa informacyjnego, biblioteki spełniają rolę integrującą region i wspomagającą rozwój jego mieszkańców.

Biblioteki wspólnie posiadają:

L.P.	Nazwa biblioteki	Użytkownicy	Wielkość księgozbioru w vol.	Budżet roczny w zł.*	Personel	System komputerowy	Liczba komputerów	Internet
1.	Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego, Biblioteka Główna	19200	600 500	500 000	67	Horizon	77	jest
2.	Akademia Medyczna im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Biblioteka Główna**	6500	78 000	80 000	23	Sowa	30	jest
3.	Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, Biblioteka Główna	864	34 500	20 000	3	Opus	7	jest
4.	Akademia Techniczno-Rolnicza im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy	10185	491 956	439 769	40	Tinlib	64	jest
5.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Biblioteka Główna	40000	2 500 000	1200000	210	Horizon	250	jest
	RAZEM	73600	3 704 956	2 239 769	343		428	jest

*W budżecie bibliotek podano tylko te kwoty, którymi zarządzają dyrektorzy, nie są to wszystkie wydatki, jakie uczelnie ponoszą na utrzymanie swoich placówek. ** W tej chwili już Biblioteka Główna Collegium Medicum UMK.

Biblioteki regionu współpracujące ze sobą, tworzą nowe systemy przepływu informacji, dostarczają nowej jakościowo wiedzy, wspierają edukację i kulturę, integrują różne środowiska, stosują nowoczesne technologie, zarządzają różnorodnymi kolekcjami, ułatwiają dostęp do wiedzy. Dzięki temu mogą się stać silnymi i przyjaznymi centrami medialnymi, które dadzą szansę samorealizacji mieszkańcom regionu. Jeśli do potencjału bibliotek szkół wyższych dodać potencjał publicznych bibliotek naukowych, to jego wartość staje się znacznie wyższa a zasięg oddziaływania szerszy.

2. 1. Cele i założenia Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej

Cel ogólny projektu: Stworzenie regionalnej biblioteki cyfrowej, która będzie wspierała rozwój potencjału intelektualnego i innowacyjnego społeczeństwa, i umożliwiała szybki dostęp do zasobów wiedzy oraz zabezpieczała cenne dokumenty regionu i piśmiennicze zabytki kultury.

Zakłada się, że realizacja tego celu spowoduje:

- ułatwienie dostępu do wybranych publikacji (szczególnie monografii i artykułów naukowych) użytkownikom w regionie, ale nie tylko;
- zwiększenie dostępności najczęściej wykorzystywanych przez studentów podręczników i skryptów akademickich oraz poprawa efektywności ich wykorzystania;
- podniesienie jakości kształcenia nie tylko stacjonarnego ale i zdalnego (e-learning);
- ułatwienie, a w niektórych wypadkach wręcz umożliwienie, dostępu do źródeł informacji przechowywanych w bibliotekach i archiwach, ale ze względów bezpieczeństwa udostępnianych wyjątkowo nielicznej grupie użytkowników (druki archiwalne, nuty, rękopisy, druki ulotne);
- stworzenie cyfrowych kopii najcenniejszych dzieł przechowywanych w bibliotekach czy muzeach i archiwach;
- polepszenie dostępu do elektronicznych katalogów i bibliografii bibliotek;
- ułatwienie dostępu do materiałów bibliotecznych dotyczących regionu kujawsko-pomorskiego;
- zapewnienie dostępu do istotnej dla nauki części światowego zasobu czasopism w postaci elektronicznej nie podnosząc kosztów zakupu i utrzymania;
- integrację platformy sprzętowo-programowej i obniżenie kosztów jej eksploatacji.

Wkład projektu w plany strategiczne państwa i regionu:

Biblioteka Cyfrowa wpisuje się w założenia Narodowego Planu Rozwoju Polski w zakresie budowania otwartego społeczeństwa informacyjnego (ePolska) i edukacji, ale przede wszystkim w strategię rozwoju regionu a zwłaszcza w *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006* i *Regionalny Program Operacyjny 2004-2006* naszego województwa: Priorytet I:

Działanie 3 – Regionalna infrastruktura badawczo-edukacyjna,

Działanie 4 – Zachowanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego,

Działanie 5 – Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego.

Pomyślna realizacja wszystkich tworzonych obecnie projektów bibliotecznych regionu: INFOBIBNET, MEDIATEKA, BIBLIOTEKA CYFROWA, to biblioteki mogą się stać punktami dostępu poprzez internet do wiedzy zgromadzonej w księgozbiorach bibliotek regionu i punktami przesyłania, dostarczania i gromadzenia informacji z każdej dziedziny życia. Biblioteki będą wspomagać kształcenie na odległość i dbać o podnoszenie ogólnego poziomu wiedzy. Co wpisuje się w Priorytet II ZPORR: *Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich*.

3. 2. OPIS PROJEKTU

4.

5. Geneza KPBC

Pomysł projektu zrodził się w środowisku bibliotekarskim w roku 2002, kiedy bibliotekarze dostrzegli nowe możliwości technologiczne, nowe trendy pojawiające się w światowych

bibliotekach, zwiększenie liczby osób poszukujących wiedzy i informacji, plany strategiczne państwa w zakresie edukacji. Dodatkowym impulsem było pojawienie się wzorców takich przedsięwzięć w innych regionach (np. Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa) i wynikające z tego aspiracje do dołączania do grona najlepszych. Celem strategicznym Konsorcjum realizowanym od początku jego istnienia jest **budowa biblioteki cyfrowej** gromadzącej elektroniczne zasoby wiedzy niezbędne w procesie kształcenia i rozwoju zarówno środowiska akademickiego jak i innych mieszkańców regionu, a także zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.

Dodatkowo chcemy:

- uzyskać pełną dostępność poprzez Internet do metadanych dotyczących źródeł informacji przechowywanych w bibliotekach kujawsko-pomorskich (katalogi online);
- zapewnić dostęp do istotnej dla nauki części światowego zasobu czasopism w postaci elektronicznej nie podnosząc kosztów zakupu i utrzymania;
- stopniowo integrować wszystkie elementy platformy uzyskując dzięki temu obniżenie kosztów jej eksploatacji;

Powstanie KPBC będzie realizacją nadrzędną konsorcjum, przy czym przez bibliotekę cyfrową rozumiemy tu zasoby informacji, środowisko sprzętowo programowe oraz ogół działań organizacyjnych, infrastrukturalnych, badawczych i szkoleniowych pozwalających udostępniać źródła informacji w postaci cyfrowej.

Instytucje zaangażowane:

Projekt jest wspólną inicjatywą całego środowiska naukowo-kulturalnego Pomorza i Kujaw. Po środowiskowej dyskusji przyjęto, iż KPBC będzie inicjatywą KONSORCJUM, poszczególne biblioteki będą umieszczały swoje zasoby cyfrowe korzystając ze wspólnej platformy sprzętowo- programowej, posadowionej w BG UMK, sprawując nad nimi merytoryczną pieczę w zakresie katalogowania, opisu, aktualizacji i reguł udostępniania. Pracami nad projektem będzie kierowała BG UMK.

Projekt został zaakceptowany do realizacji w lipcu 2003 roku zaraz po podpisaniu dokumentu *Porozumienia* między Rektorami uczelni wyższych naszego regionu. W bezpośredniej realizacji przedsięwzięcia będą brały udział biblioteki:

1. Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego,
2. Akademia Medyczna im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, (teraz Collegium Medicum UMK),
3. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Lokalizacja projektu: województwo-kujawsko-pomorskie

Założenia projektu - Budowa Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej

W założeniach Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa ma składać się z kilku obszarów tematycznych i wielu różnych kolekcji:

- **Naukowo-Dydaktycznej.** W kolekcji tej znajdują się cyfrowe kopie wybranych podręczników, monografii i artykułów naukowych badaczy regionu.
- **Dziedzictwa Kulturowego.** Kolekcja ta będzie zawierała cyfrowe kopie najcenniejszych, ale zarazem najczęściej wykorzystywanych pozycji: inkunabuły, starodruki, rękopisy, zbiory ikonograficzne, kartograficzne itp. Biblioteki nasze dysponują bardzo cennymi zbiorami, np. emigracyjnymi.
- **Dokumentów Życia Społecznego.** W kolekcji tej znajdują się cyfrowe kopie ulotek, plakatów, afiszy, zaproszeń, katalogów wystaw i targów itp.

- **Inne.** Mapy, muzykalia, archiwalia.

6. Otoczenie KPBC i powiązania z innymi projektami

W Polsce:

W Polsce powstały do chwili obecnej tylko trzy inicjatywy o podobnym charakterze, Polska Biblioteka Internetowa (PBI) <http://www.pbi.edu.pl> i Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa <http://www.wbc.poznan.pl/index.html> i Biblioteka wirtualna ICM <http://vls.icm.edu.pl/> wszystkie są w fazie początkowej realizacji. KPBC będzie czwartym tak ważnym projektem, co mocno wzmocni wizerunek i potencjał naszego regionu. BG UMK od samego początku interesuje się tymi inicjatywami i zgłosiła także oficjalnie wolę współpracy w obu inicjatywach. Bibliotekarze uczestniczyli w formułowaniu strategii *ePolska*, wysyłali swoje uwagi do ówczesnego KBN (dziś MNIł), który był odpowiedzialny za wdrażanie tego dokumentu. KPBC nie będzie funkcjonowała w zderzeniu z tymi inicjatywami, ale w symbiozie, uzupełniając się wzajemnie.

7.

8. Współpraca z innymi bibliotekami cyfrowymi w Polsce:

Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa będzie bazowała na osiągnięciach bibliotek Poznania i zakłada sukcesywną współpracę w zakresie wspólnego rozwijania zarówno oprogramowania jak i sposobów zarządzania biblioteką cyfrową, budowania nowoczesnych modeli, jak i pozyskiwania finansów w tym zakresie i angażowania się w podobne projekty europejskie.

KPBC a Polska Biblioteka Internetowa: zasób cyfrowy, tak jak zasób drukowany, można podzielić na zasób ogólnokulturowy i zasoby o znaczeniu specjalistycznym, dydaktycznym bądź regionalnym.

- **zasób ogólnokulturowy** ma charakter zasobu stałego jeśli idzie o zawartość. Kanon klasyki ulega niewielkim zmianom (w praktyce zmiany te właściwie są nieistotne). Gromadzenie takiego zasobu (dobór, kwestie prawne itp.) jest zbiorem działań jednorazowych i nie wiąże się ono z badaniami potrzeb użytkowników. Zmiany dotyczące zasobu mogą wiązać się jedynie z koniecznością uwzględnienia postępu techniki w zakresie digitalizowania, przechowywania i udostępniania informacji. Zasób tego rodzaju powinien być przygotowywany i udostępniany w sposób scentralizowany. Biblioteka centralna powinna gromadzić kanon literatury pięknej - zarówno krajowy jak i światowy. Powinna zawierać podstawowe źródła o charakterze słownikowym i encyklopedycznym. Powinna też udostępniać dzieła filmowe, teatralne i muzyczne należące do kanonu narodowego i światowego.
- **zasób regionalny** (piśmiennictwo i źródła informacji związane z określonym regionem) wymaga opracowania, które są w stanie zapewnić tylko specjaliści z bibliotek regionalnych. Zasób ten wykazuje tendencje do stałego, acz umiarkowanego wzrostu. Centralizacja jego gromadzenia i opracowywania nie ma sensu właśnie ze względu na konieczność zatrudniania personelu o odpowiednich kwalifikacjach.
- **zasób dydaktyczny** charakteryzuje bardzo wysoka zmienność, co pociąga za sobą wiele prac redakcyjnych, które muszą być wykonywane lokalnie. Ponadto duża liczba szkół wyższych i równocześnie brak jednolitych programów nauczania spowodowały, iż potrzeby w zakresie pomocy dydaktycznych są bardzo zróżnicowane. Centralizacja gromadzenia i opracowywania materiałów dydaktycznych spowodowałaby znaczne wydłużenie czasu ich przygotowywania.
- **zbiory unikalne**, znajdujące się wyłącznie w jednej bibliotece. Ze względów bezpieczeństwa powinny być digitalizowane na miejscu. Ze względów własnościowych zdigitalizowany zbiór powinien pozostać pod opieką biblioteki, która posiada oryginał.

- **zasób specjalistyczny** wymaga wysokiej fachowości jeśli idzie o dobór i opracowanie. Jest zwykle zasobem dynamicznym. Wymaga ciągłej aktualizacji.

Jak z powyższego wynika, PBI (ani żadna centralna inicjatywa) nie jest w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb informacyjnych społeczeństwa. Musi powstać sieć (cyfrowych) bibliotek regionalnych zaspokajających lokalne potrzeby i wspierających częścią swych zasobów PBI. W tym celu należy powołać ogólnopolski program, który w oparciu o największe ośrodki, poprzez system grantów sfinansowałby wdrożenie regionalnych bibliotek cyfrowych, stanowiących docelowo spójną (choć rozproszoną) krajową bibliotekę cyfrową, ściśle współpracującą z biblioteką centralną (PBI). Biblioteki lub konsorcja, które podjęłyby się współpracy w ramach takiego projektu w pierwszym rzędzie powinny:

- Uzgodnić jednolite formaty źródeł i metadanych,
- Uzgodnić standardy oraz reguły udostępniania i wymiany plików,
- Utworzyć megakonsorcjum (konsorcjum konsorcjów) w celu koordynacji prac na szczeblu krajowym.

9. Otoczenie KPBC i powiązania z innymi projektami

W regionie kujawsko-pomorskim:

W regionie kujawsko pomorskim planuje się powstanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, które mają wspierać innowacyjność, badania, edukację i rozwój.

Projekt będzie komplementarny z projektami budowy sieci szerokopasmowej i Regionalnego Centrum Innowacyjności a także z projektem TELEMEDYCYNA (chcemy skanować dokumenty medyczne) oraz z toruńskim Centrum Nowoczesnych Technologii Nauczania – projektem planowanym do realizacji przez UMK (będziemy dla zdalnego nauczania zapleczem gromadzącym i udostępniającym zasoby cyfrowe). Biblioteka cyfrowa uzupełnia także inne projekty biblioteczne Biblioteki Uniwersyteckiej i Książnicy Kopernikańskiej, które powstają w regionie: INFOBIBNET, Kujawsko-Pomorskie Centrum Digitalizacji, MEDIATEKA, a które zakładają dostęp do elektronicznych zasobów wiedzy we wszystkich bibliotekach regionu (internet w każdej bibliotece - ponad 500 jednostek) i dla każdego użytkownika bez względu na miejsce zamieszkania. Biblioteki mogą się stać punktami dostępu do internetu i punktami przesyłania, dostarczania i gromadzenia informacji z każdej dziedziny wiedzy, biblioteki mogą wspomagać kształcenie na odległość i podnoszenie ogólnego poziomu wiedzy. Wpisuje się to w *Priorytet II ZPORR: Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich*.

Promowanie projektu:

Środowisko bibliotekarskie zamierza promować projekt zarówno w prasie i mediach regionalnych (prasa, radio, TV) i ogólnopolskich, ale także na listach dyskusyjnych, forach, serwisach elektronicznych bibliotekarskich (Infobibnet, EBIB) i naukowych. Będziemy przedstawiać projekt na spotkaniach roboczych, konferencjach bibliotekarskich i regionalnych, publikować, żeby modele naszych działań mogły być wykorzystane szerzej w innych regionach. Zakładamy publikację komunikatów na stronach:

- oficjalne strony miast Bydgoszczy i Torunia, urzędy, biura promocji;
- EBIB: <http://ebib.oss.wroc.pl/>
- Infobinet: <http://www.infobibnet.pl/>
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich <http://ebib.oss.wroc.pl/sbp/>
- [Biblioteczny Serwis Sieciowy](#) - przeznaczony dla nauczycieli-bibliotekarzy i studentów bibliotekoznawstwa, którzy wykorzystują Internet w działalności informacyjnej oraz

pedagogicznej biblioteki / Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki AB w Krakowie

- [Biblioteka Interklasy](#) / Polski Portal Edukacyjny
- [Serwis informacyjny dla nauczycieli bibliotekarzy](#) / Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie
- [Serwis informacyjny dla nauczycieli bibliotekarzy](#) / firma Vulcan.
- Forum Akademickie.
- media regionalne i ogólnopolskie.

10. TECHNOLOGIE – środowisko elektroniczne zarządzania zawartością biblioteki cyfrowej

System elektroniczny, na którym będzie posadowiona KPBC może być oparty o oprogramowanie polskie dLibra [2] stworzone w Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym i rozwijane aktualnie we współpracy Poznańską Fundacją Bibliotek Naukowych, z którą nasze konsorcjum współpracuje na bieżąco. Oprogramowanie pozwala obecnie na realizację wszystkich podstawowych funkcji (udostępnianie czyli wyszukiwanie wg metadanych, przeszukiwanie tekstów publikacji, nawigację po obszarze dzieła, konieczne zabezpieczenia przed kopiowaniem, oprogramowanie do wprowadzania danych, edytowania i prezentacji plików graficznych jak i tekstowych) i jest od kilku miesięcy stale testowane. Ponadto, połączenie internetowego interfejsu systemu Horizon z oprogramowaniem KPBC oznacza, że dla wyszukiwania w zbiorach KPBC można wykorzystywać już istniejące katalogi biblioteczne, a poza tym czytelnik i bibliotekarz otrzymują do dyspozycji znany im interfejs o ogromnych możliwościach funkcjonalnych. Wybór dLibry związany jest z jego współpracą z systemem zintegrowanym bibliotek HORIZON, który będą posiadały wszystkie naukowe biblioteki regionu. System będzie posadowiony na serwerze BG UMK. (Zob. działanie aplikacji w Wielkopolskiej Bibliotece Cyfrowej <http://www.wbc.poznan.pl/index.html>)

Oprogramowanie to konstruowano pod kątem następujących założeń generalnych:

- Należy uwzględnić unikalny charakter niektórych zbiorów bibliotecznych.
- Oprogramowanie biblioteki cyfrowej ma stwarzać możliwość istotnego rozszerzenia funkcji realizowanej obecnie przez biblioteki.
- Oprogramowanie biblioteki cyfrowej musi współpracować ze zintegrowanymi systemami bibliotecznymi, a w szczególności pozwalać na wykorzystywanie baz katalogowych.

Taka charakterystyka projektu wpisuje się w zasadnicze fazy budowania cyfrowych zasobów przez biblioteki czy archiwa. Proces ten rozpoczyna się zwykle od digitalizacji zbiorów, głównie w celach archiwizowania ich w postaci cyfrowej. Docelowy format takich lokalnych kopii (np. tiff) nie jest zwykle formatem wykorzystywanym w bibliotece cyfrowej, a może być jedynie traktowany jako format wyjściowy. Kolejnym etapem budowy biblioteki cyfrowej jest więc konwersja do formatu rekomendowanego dla biblioteki cyfrowej.

Warto podkreślić, iż publikacja w bibliotece cyfrowej to zarówno jeden plik, jak też zestaw plików z uwzględnieniem historii ich zmian. Stąd też stosowane formaty mogą obejmować zarówno postać pdf, jak i html. Jako że te i wiele innych formatów są ściśle związane ze sposobem prezentacji publikacji, postać w jaki będą przechowywane powinna być niezależna od sposobu prezentacji. Dlatego preferowanym formatem przechowywania zbiorów w KPBC jest XML. Środowisko biblioteki cyfrowej powinno umieć interpretować publikacje wprowadzane w tym formacie i dzięki ich wewnętrznej budowie rozróżniać, jaka jest ziarnistość obiektów wchodzących w ich skład. W tym celu system musi znać definicję typu dokumentu (DTD) wprowadzanego pliku XML, aby dokonać jego poprawnej

interpretacji. Wyniki doświadczeń z Wielkopolską Biblioteką Cyfrową (która funkcjonuje już od roku) wskazują, że najbardziej rozpowszechnione DTD to docbook [3] dla publikacji technicznych oraz TEI [4] dla dzieł humanistycznych. Jednakże lista obsługiwanych przez bibliotekę standardów XML nie powinna być zamknięta. Następnym krokiem po przygotowaniu publikacji w formacie XML jest wprowadzenie publikacji do biblioteki cyfrowej oraz jej skatalogowanie (uzupełnienie opisu hasłowego). Istniejące systemy katalogowe mogą zawierać już opis hasłowy konkretnej publikacji, stąd też niezwykle istotną cechą środowiska biblioteki cyfrowej jest możliwość integracji obu systemów.

Oprogramowanie narzędziowe, którego celem ma być wsparcie rozproszonej instalacji regionalnych bibliotek cyfrowych musi dodatkowo oferować następujące cechy funkcjonalne:

- komunikacja z innymi bibliotekami cyfrowymi (Polska Biblioteka Internetowa, Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa);
- wsparcie dla pojedynczych czytelników jak też dla pracy w grupie,
- wsparcie dla zdalnego nauczania (e-learning);
- budowanie struktur semantycznych;
- zaawansowane mechanizmy wyszukiwania;
- tworzenie własnych i wykorzystywanie już istniejących specjalizowanych kolekcji, wystaw, zbiorów regionalnych rozproszonych w różnych instytucjach (Radia, TV, archiwa, muzea).

Środowisko dLibra będzie nadawało Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej cechy regionalnej biblioteki cyfrowej oferując użytkownikom powyższe funkcje. Poza funkcjami istotnymi z punktu widzenia regionalnych instalacji bibliotek cyfrowych, dLibra zapewnia podstawowe cechy środowiska do zarządzania zawartością: organizację publikacji, wersjonowanie oraz zarządzanie dostępem [6].

Z punktu widzenia rozproszonego zarządzania zawartością regionalnych bibliotek cyfrowych najistotniejsze jest w tym przypadku zarządzanie uprawnieniami i dostępem do zawartości biblioteki cyfrowej. Dla tego celu wyróżniono w dLibrze trzy zasadnicze klasy użytkowników: czytelnik, redaktor i administrator. Uprawnienia podzielono natomiast na trzy poziomy: uprawnienia do katalogów, uprawnienia do publikacji oraz uprawnienia administracyjne. Przykładowo, uprawnienia redaktora w zakresie dostępu do publikacji obejmują:

- przeglądanie - przeglądanie opublikowanych wydań publikacji;
- odczyt - przeglądanie wszystkich wydań publikacji;
- zarządzanie - zarządzanie uprawnieniami do publikacji i edycja zawartości.

dLibra składa się z dwóch zasadniczych części: serwera oraz aplikacji użytkowych. Serwer dLibra to zestaw usług komunikujących się ze sobą za pomocą ściśle zdefiniowanych protokołów oraz umożliwiających dostęp do funkcji systemu za pośrednictwem ściśle określonych interfejsów. Druga część dLibry to zestaw aplikacji wspomagających pracę redaktora publikacji, administratora biblioteki cyfrowej oraz czytelnika.

Są to zatem odpowiednio:

- **Aplikacja redaktora** – aplikacja GUI, która pozwala wprowadzać nowe publikacje lub nowe wersje publikacji do biblioteki.
- **Aplikacja administratora** – jest to aplikacja GUI, umożliwiająca zarządzanie biblioteką. Dzięki niej administrator może:
  - Tworzyć, usuwać lub modyfikować użytkowników;
  - Tworzyć, usuwać lub modyfikować grupy;
  - Nadawać i odbierać prawa do poszczególnych kolekcji i publikacji;

- Definiować schematy metadanych;
- Tworzyć, usuwać i modyfikować kolekcje.
- **Aplikacja czytelnika** – jest dostępna za pośrednictwem stron WWW. Umożliwia korzystanie z wszystkich funkcji dostępnych w bibliotece dla czytelnika.

System dLibra jest stale rozwijany i wzbogacany przez informatyków z Poznania, coraz więcej bibliotek ma jego instalację testową, co może pozytywnie wpłynąć na jego przyszłość i eksploatację. W chwili obecnej może to być system rekomendowany innym bibliotekom, spełnia warunki dobrego i przyjaznego.

3. Uzasadnienie projektu

Problemy, jakie chce rozwiązać projekt wynikają z tego, że Polska nie posiada poważnych zasobów cyfrowych, które mogłyby wesprzeć edukację, permanentne kształcenie, naukę przez całe życie, dostęp do informacji na każdym poziomie. Wszystko, co udostępnia się w Internecie jest niewystarczające nie tylko ilościowo, ale i jakościowo. Zaniedbania, jakie wynikają ze słabego finansowania bibliotek, archiwów i muzeów powodują, że Polska posiada już infrastrukturę informatyczną na dość dobrym poziomie, przynajmniej w szkołach, ale za tą infrastrukturą (kable, komputery) mniej idą zasoby cyfrowe.

Dlatego muszą bardzo szybko powstać biblioteki cyfrowe, które zapełnią poważną, naukowo-edukacyjną treścią sieci rozległe. Przodujące kraje europejskie Anglia, Niemcy, Francja mają bogate biblioteki cyfrowe i otwierają ich coraz więcej. Polska nie ma nic. Proces ten dopiero się zaczyna. Przykładowe biblioteki cyfrowe:

1. Digital Catalogue of Illuminated Manuscripts of British Library
<http://prodigi.bl.uk/illcat/welcome.htm>
2. Gallica Bibliothèque Nationale de France <http://gallica.bnf.fr/>
3. **American Memory** - projekt Narodowej Biblioteki Cyfrowej Stanów Zjednoczonych; historia Ameryki na podstawie dokumentów źródłowych: drukowanych, dźwiękowych, wideo.
4. The Berkeley Digital Library SunSITE <http://sunsite.berkeley.edu/Collections/>

Zagrożenia dla realizacji projektu

1. Nieuporządkowane przepisy prawa europejskiego i polskiego w odniesieniu do praw autorskich;
2. Trudności techniczne w początkowej fazie wdrażania projektu;
3. Nieznajomość interfejsu i zasad korzystania z bibliotek cyfrowych przez użytkowników w I fazie korzystania;

4. Cele szczegółowe projektu i działania 2003-2005

Cele szczegółowe:

1. Zbudowanie 3 pracowni digitalizacji w regionie (Toruń 1, Bydgoszcz 2);
2. Ucyfrowienie zasobów;
3. Udostępnienie zasobów w Internecie;

Zadania i harmonogram

Lp	Działanie	Zadanie	Terminy wykonania	uwagi
1	Prace przygotowawcze	organizacja zespołu projektowego	Lipiec/grudzień 2004	
		opracowanie biznes planu	Lipiec/grudzień 2004	Zamówienie zewnętrzne
2	administrowanie projektem	Koordynacja i zarządzanie projektem i przebiegiem prac	2003-2006	praca ciągła
		Opracowywanie dokumentacji	2003-2006	
3	budowa 3 pracowni digitalizacji w regionie	modernizacja pomieszczeń bibliotek na pracownie digitalizacji	Styczeń/marzec 2005	Już w trakcie realizacji
		umeblowanie pomieszczeń	Kwiecień 2005	
		Prace instalacyjne (sieć komputerowa, energetyczna, klimatyzacja)	Marzec/czerwiec 2005	Już w trakcie realizacji
		Zabezpieczenia antywłamaniowe (okna, drzwi)	Marzec/kwiecień 2004	Już w trakcie realizacji
4	wdrożenie elektronicznego systemu dla biblioteki cyfrowej	zakup systemu dLibra	Marzec/czerwiec 2005	polskie oprogramowanie sprawdzone w WBC
		implementacja systemu	Marzec/czerwiec 2005	uż w fazie testowania
		szkolenia administratora systemu	Wrzesień 2004/wrzesień 2005	Już rozpoczęte
		zapewnienie serwisu obsługi na pierwszy rok działania	Wrzesień 2005/wrzesień 2006	
5	budowa jednolitej platformy elektronicznej www	stworzenie centralnej strony www KPBC	wrzesień 2005	J
		Redagowanie stron www	Wrzesień/Grudzień 2005	
6	wdrożenie procesu ucyfrowiania zasobów (digitalizacji)	selekcja dokumentów do skanowania	Wrzesień 2004/lipiec 2005	
		skanowanie (etap wstępny)	Lipiec/wrzesień 2005	
		opracowanie formalne dokumentów elektronicznych	Lipiec/wrzesień 2005	
		szkolenie bibliotekarzy w zakresie skanowania i obróbki tekstów	Lipiec/wrzesień 2005	
		testy działania wstępnego	wrzesień 2005	
		korekta danych wstępna	październik 2005	
		skanowanie i opracowanie ciągłe	2005- grudzień 2006	po wstępnym etapie próbnym rozpoczyna się proces ciągły zakrojony na lata
7	Promocja projektu	nawiązanie kontaktów z mediami, zbieranie danych	Maj/czerwiec 2005	
		pisanie artykułów promocyjnych, projektowanie materiałów promocyjnych	Jesień 2005	Dopiero po testach i wypełnieniu bazy
		wystąpienia na konferencjach i spotkaniach roboczych.	Cały rok 2005 i 2006	Już rozpoczęte w roku 2004
		Druk ulotek reklamowych i dystrybucja	czerwiec 2005 i cały rok 2006	
8	Zakończenie projektu	Rozliczenia finansowe	Grudzień 2006	Zgodnie z terminami i z procedurami urzędowymi
		Rozliczenia merytoryczne	Grudzień 2006	

Korzyści długoterminowe wynikające z wdrożenia projektu

- ułatwienie dostępu do zasobów wiedzy wszystkim użytkownikom biblioteki cyfrowej na wiele lat;
- zwiększenie dostępności do wiedzy z obszarów oddalonych od centrów;
- zabezpieczenie najcenniejszych dzieł narodowego dziedzictwa kulturowego na lata;
- podniesienie jakości kształcenia nie tylko stacjonarnego ale i zdalnego (e-learning);
- zapewnienie zasobów dla e-learningu;
- podniesienie atrakcyjności bibliotek regionu i jakości ich pracy;
- wkład w budowanie społeczeństwa informacyjnego;
- obniżenie kosztów udostępniania zasobów w bibliotekach;

Spodziewane efekty działania - wskaźniki:

1 Planowane produkty	2004	2005	2006	2007	2008	RAZEM
<i>Liczba pracowni digitalizacji w regionie</i>	3	0	0	0	0	3
<i>Liczba zdigitalizowanych dokumentów</i>	0	5000	5000	5000	5000	20000
<i>Liczba nowych stron www</i>	50	50	30	30	30	190

2 Planowane rezultaty	2004	2005	2006	2007	2008	RAZEM
<i>% korzystających z biblioteki online (internetu)</i>	0%	5%	5%	5%	5%	20%
<i>Liczba zabezpieczonych cennych zabytków kultury</i>	0	500	1000	1000	2000	4500

3 Planowane oddziaływanie	2004	2005	2006	2007	2008	RAZEM
<i>Liczba usług świadczonych online</i>	2	3	4	5	6	20
<i>% wzrost poziomu edukacji mieszkańców używających biblioteki cyfrowej</i>	0%	2%	2%	3%	3%	10%
<i>liczba utrzymywanych miejsc pracy</i>	3	2	0	0	0	5

5. Zarządzanie projektem:

Projektem będzie zarządzała przede wszystkim BG UMK, ale we współpracy z bibliotekami konsorcjum, ponieważ poniesie najwyższe koszty realizacji projektu oraz posiada najlepsze technologiczne zaplecze i potencjał finansowy w grupie bibliotek konsorcjum.

Instytucje partycypujące w kosztach i zaangażowane we wdrażanie projektu:

1. Biblioteka Główna, Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego,
2. Biblioteka Główna, Akademia Medyczna im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy,
3. Biblioteka Główna, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Wszystkie biblioteki wchodzi w skład Konsorcjum Bibliotek Naukowych Regionu Kujawsko-Pomorskie

Zespół zarządzający projektem:

1. mgr Bożena Bednarek Michalska – BG UMK – lider projektu;
2. dr Wojciech Sachwanowicz – BG UMK – informatyk;
3. mgr Henryk Tomaszewski – Biuro Programów Europejskich UMK – administracja, dokumentacja;
4. mgr Małgorzata Kempa - BG AB, Bydgoszcz – sekretarz projektu.

6. Finansowanie projektu*

Koszty projektu (operacji) w tys. zł

	Kategoria kosztu	2004	2005	2006	RAZEM
Koszty kwalifikujące się					
1	Projekty techniczne, prace studialne, analizy, dokumentacja przetargowa	6	1	0	7
2	pomieszczeń na pracownie digitalizacji + prace instalacyjne + zabezpieczenie antywłamaniowe	44	0	0	44
3	Meble specjalistyczne	12	0	0	12
4	Sprzęt do pracowni digitalizacji	530	0	0	530
5	Oprogramowanie i konfiguracja	51	5	0	56
6	Digitalizacja i przetwarzanie danych	0	57	57	114
	RAZEM	643	63	57	763
Koszty niekwalifikujące się					
	2004	2005	2006	RAZEM	
1	Podatek VAT	137	1	0	138
2	Narzuty na wynagrodzenia	2	14	13	29
3	Budowa jednolitej platformy elektronicznej www	3	2	2	7
4	Administrowanie projektem	5	5	3	13
5	Szkolenia pracowników	3	3	0	6
6	Promocja projektu	1	1	1	3
	RAZEM	151	26	19	196
	Całkowity koszt projektu	794	89	76	959

*Kwoty związane z finansowaniem przedsięwzięcia przy kolejnych poprawkach wniosku nieco wzrosły, ostateczna kwota przyznana przez Instytucję zarządzającą wynosi 1.020.000 zł.

Źródła finansowania projektu w tys. zł

	Źródło finansowania	Koszt całkowity%		Koszt niekwalifikujący się%		Koszt kwalifikujący się%	
	Sektor publiczny						
1	Fund. Strukturalne	572	58,81%	0	0,00%	572	74,97%
2	Budżet Państwa	387	47,55%	196	100,00%	191	25,03%
3	Inne publiczne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
4	Samorząd terytorialny	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	W tym:						
	MIF	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Sektor prywatny	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	RAZEM	959	100 %	196	100 %	763	100 %
	POZOSTAŁO	0		0		0	
	Wnioskowana kwota z ERDF					572	74,97%

Prognozowany profil wydatkowania projektu - koszty kwalifikujące się w tys. zł

Źródło	2004	2005	2006	2007	2008	RAZEM
Sektor publiczny						
1 Fund. Strukturalne	482	47	43	0	0	572
2 Budżet Państwa	161	16	14	0	0	191
3 Inne publiczne	0	0	0	0	0	0
4 Samorząd terytorialny	0	0	0	0	0	0
w tym:						
MIF	0	0	0	0	0	0
Sektor prywatny						
	0	0	0	0	0	0
RAZEM	643	63	57	0	0	763
ERDF	482	47	43	0	0	572

Rozkład finansowania na poszczególne biblioteki

Rodzaj nakładów		Pracownia BG UMK	Pracownia AM	Pracownia AB	Razem nakłady brutto	VAT	Razem nakłady netto	
Modernizacja pomieszczeń		8800	246	9941	18987	1242	17.745	
prace instalacyjne		2160	6000	2546	10706	1637	9.069	
zabezpieczenia antywłamaniowe		20490			20490	3695	16.795	
Meble specjalistyczne		5034	4288	5400	14722	2655	12.067	
Sprzęt do pracowni		533500	20162	92769	646431	116570	529.861	
Oprogramowanie i konfiguracja	68000				68000	12263	55.737	
Razem	68.00	0	569.984	30.696	110.656	779.336	138.06 1	641.275

7. Strategia wyjściowa (funkcjonowanie projektu po zakończeniu jego realizacji)

Biblioteka cyfrowa będzie zarządzana, rozwijana i wzbogacana o nowe dokumenty przez biblioteki Konsorcjum. Zakłada się, że konsorcjum będzie się rozbudowywało o następne instytucje: biblioteki naukowe publiczne i szkół wyższych niepaństwowych. Wstępne dane dotyczące digitalizacji szacowane na 20000 przez pierwsze 4 lata są danymi ostrożnymi, wynika to z innowacyjnego charakteru projektu. Biblioteki po raz pierwszy przystępują do takiego projektu i jest to rodzaj eksperymentu, którego wyniki zależą od wielu czynników, wielu z nich nie jesteśmy w stanie przewidzieć. Jednak, ponieważ będziemy korzystać z doświadczeń innych bibliotek europejskich i znamy efekty ich pracy na tym polu przewidujemy, że projekt powinien się powieść w dłuższej perspektywie. Potencjał bibliotek i wola pracowników jest duża.

8. Przyszłość projektu

Biblioteka Cyfrowa będzie rozwijana i w niedalekiej przyszłości - jak sądzą bibliotekarze - zastąpi całkowicie publikacje tradycyjne wydawane na papierze, gdyż będzie tańsza i łatwiej dostępna. Wszystkie bogate kraje świata budują biblioteki cyfrowe, gdyż stanowią one wsparcie dla kultury i edukacji społeczeństw. Nie ma innej alternatywnej drogi. Książki i czasopisma drukowane są już tak drogie, że nie każdy może sobie na nie pozwolić, ich przechowywanie również kosztuje, zatem musimy w Europie i Polsce rozwiązać problemy

związane z digitalizacją, prawami autorskimi, by usunąć ostatnie przeszkody zatrzymujące prace rozwojowe w tej dziedzinie. Biblioteki naukowe regionu będą zmierzały konsekwentnie, ponosząc koszty drogą w kierunku elektronicznej procesów pracy i tworzenia nowych usług online, by podnieść jakość nauczania w naszych własnych instytucjach a tym samym atrakcyjność kulturową naszego regionu. Budowanie Biblioteki Cyfrowej jest związane z postępowaniem cywilizacyjnym i budowaniem nowej ery zwanej erą wiedzy i technologii.

Bibliografia

- [1]. Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa <http://www.wbc.poznan.pl>.
- [2]. Środowisko Biblioteki Cyfrowej dLibra. <http://dlibra.psnc.pl>
- [3]. N. Walsh and L. Muellner. Docbook: The Definitive Guide. O'Reilly & Associates, Inc., <http://www.docbook.org>, October 1999.
- [4]. Text Encoding Initiative. <http://www.tei-c.org>
- [5]. M. Górny, P. Gruszczyński, C. Mazurek, J. A. Nikisch, M. Stroiński, A. Swędryński: Zastosowanie oprogramowania dLibra do budowy Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej. Zeszyty Naukowe Wydziału ETI Politechniki Gdańskiej 2003, Technologie Informacyjne, t.1, str. 109-118.
- [6]. P. Gruszczyński, C. Mazurek, S. Osinski, A. Swedrzynski, i S. Szuber. DLibra Content Maintenance for Digital Libraries. Euromedia'2002, pages 28–32. 7th Annual Scientific Conference, April 2002.
- [7]. Gruszczyński P., Mazurek C., Osiński S., Swędryński A.: Zarządzanie zawartością bibliotek cyfrowych. Materiały z konferencji Polski Internet Optyczny: Technologie, Usługi i Aplikacje PIONIER2002, Poznań (Polska), 24-27 kwietnia 2001 r.
- [8]. *Wirtualna edukacja*, czasopismo elektroniczne, <http://ltf.ieee.org/we/index.html>, data dostępu 7.07.03.
- [9]. *Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006*, (Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 r. skorygowany zgodnie z decyzją Rady Ministrów z dnia 11 lutego 2003 roku.) www.mg.gov.pl, data dostępu 7.07.03.
- [10]. *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006*, Urząd Marszałkowski woj. Kujawsko-pomorskiego, Departament Polityki Regionalnej i Gospodarki Przestrzennej <http://www.kujawsko-pomorskie.pl/um/departamenty/polityka/>, data dostępu 7.07.03.
- [11]. *Regionalny Program Operacyjny 2004-2006*, Urząd Marszałkowski woj. Kujawsko-pomorskiego, Departament Polityki Regionalnej i Gospodarki Przestrzennej <http://www.kujawsko-pomorskie.pl/um/departamenty/polityka/>, data dostępu 7.07.03.
- [12]. B. Bednarek-Michalska, *Plan budowy sieci współpracy bibliotek w Polsce. InfobibNet*. [dokument elektroniczny] / Aleksander Radwański / Współpraca Bożena Bednarek-Michalska. – Warszawa: KWE SBP. – EBIB 2001 grudzień. - Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/iwb/infobibnet.html>
- [13]. B. Bednarek-Michalska, *Biblioteki w dobie Internetu*, WWW Magazyn 2001, 7(51):60-2. - Tryb dostępu: <http://www-mag.com.pl/>
- [14]. *Biblioteki Polskie – raport 2001 [dokument elektroniczny]* / Bożena Bednarek- Michalska, Katarzyna Olga Szotkowska. – Warszawa: KWE SBP, Fundacja Stefana Batorego. – EBIB 2001. - Tryb dostępu <http://ebib.oss.wroc.pl/raporty/raport2001.html>
- [15]. B. Bednarek-Michalska, *Elektroniczne zasoby informacyjne Polski. Integrujemy inicjatywy*. [w:] Materiały z konferencji „Informatyka w szkole XVIII” pod red. Macieja M. Sysły, Toruń 18-21 września 2002, MENiS, Uniwersytet Wrocławski, UMK Toruń 2002, s. 446-450.
- [16]. B. Bednarek-Michalska, *Elektroniczna Biblioteka*, Notes Wydawniczy 2002, 7/8:53. – Tryb dostępu: <http://notes-wydawniczy.pl/>
- [17]. Bożena Bednarek-Michalska, [Co czeka biblioteki polskie po wejściu do Unii Europejskiej?](http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/michalska.php) Warszawa: KWE SBP. – EBIB 2002 nr 7 (47). - Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/michalska.php>